

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

ONDERWERP
Maastricht Weerbare Stad

DATUM
29 april 2021
Verz.: 07-05-2021

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
G (Grazielena) Marcus

TELEFOONNUMMER
043 354287

ONZE REFERENTIE
2021.13758

E-MAILADRES
Grazielena.Marcus@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4448

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

In het Meerjarenprogramma Veiligheid 2019 – 2022 is een aantal centrale veiligheidsthema's opgenomen. Een van die centrale thema's is de **aanpak van ondermijnende criminaliteit**. In een uitvoeringsplan genaamd 'Maastricht Weerbare Stad' is de Maastrichtse ondermijningsaanpak vormgegeven.

In deze raadsinformatiebrief informeer ik uw raad over het uitvoeringsplan Weerbare Stad en de stand van zaken hierin.

Maastricht Weerbare Stad rust op 4 hoofdpijlers:

- ♣ Informatiepositie
- ♣ Georganiseerde criminaliteit
- ♣ Weerbare Samenleving
- ♣ Weerbaar Bestuur

De aanpak van ondermijning krijgt vorm door preventieve en repressieve maatregelen. We werpen barrières op om het criminel zo lastig mogelijk te maken. We nemen maatregelen gericht op het bewuster en weerbaarder maken van de samenleving. We investeren in een weerbaar bestuur en een weerbare bestuurlijke en ambtelijke organisatie.

Informatiepositie

Om de dreiging van ondermijning te kunnen beoordelen is een centrale informatievoorziening van groot belang. Concrete risico's, signalen, trends en ontwikkelingen maken wij inzichtelijk door het ontsluiten van data van verschillende (gemeente)diensten. Het is zaak deze informatie op een zorgvuldige manier bij elkaar te brengen en te veredelen met als doel sneller, effectiever en efficiënter interventies tegen ondermijnende criminaliteit in te zetten.

Maastricht Informatieknooppunt (MIK)

Het MIK is in 2015 opgezet met als doel zicht te krijgen en te houden op verschillende vormen van veelvoorkomende criminaliteit (inbraken, diefstallen, overvallen) en deze binnen de juiste context te plaatsen. Dit doen wij onder andere op basis van politiecijfers. Op onderwerpen zoals veiligheidsgelateerde overlast, ondermijning en veelvoorkomende criminaliteit gaan wij het MIK verder professionaliseren en doorontwikkelen. Daardoor zijn wij steeds beter in staat om informatiegestuurd en tijdig in te grijpen bij diverse veiligheidsvraagstukken.

DATUM
29 april 2021

Stand van zaken

- Via de Raadsinformatiebrieven van 17 maart 2020 en 7 september 2020 heb ik uw raad geïnformeerd over de stand van zaken omtrent de cijfermatige trends en ontwikkelingen op veiligheidsgebied.
- Halfjaarlijks worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen via <https://www.veiligheidmaastricht.nl/> openbaar gemaakt.
- Met de Driehoek stuur ik proactief op cijfermatige trends en ontwikkelingen op veiligheidsgebied.

Project Vastgoed in Beeld (ViB)

Criminelen hebben altijd vastgoed nodig voor hun criminele processen. Ze hebben bijvoorbeeld vastgoed nodig om verboden spullen op te slaan en te verhandelen, om slachtoffers van mensenhandel te huisvesten en uit te buiten en om geld wit te wassen. Via vastgoed kunnen criminelen de herkomst van hun crimineel geld verbergen en het een schijnbare legale status geven. Het is daarom belangrijk dat we inzicht krijgen in de manier waarop het vastgoed in Maastricht is gefinancierd en hoe het gebruikt wordt. Met Project 'Vastgoed in Beeld' verkennen wij de kansen en (on)mogelijkheden van datagedreven detectie van ondermijning op lokaal niveau.

Het project beoogt de lokale slagkracht (repressief en preventief) in de bestrijding van ondermijnende criminaliteit te vergroten.

Stand van zaken

- Gemeentelijke databronnen deels ontsloten, gekoppeld en getest in pilot Spookbewoning.
- 90 locaties geselecteerd en gecontroleerd.
- Operationeel Casusoverleg Weerbare Stad opgezet. Dit is een structureel samenwerkingsverband tussen gemeente en Basis Team politie Maastricht gericht op het verzamelen en aanpakken van signalen ondermijning.
- Deelname City Deal Zicht op Ondermijning (<https://www.zichtopondermijning.nl/>) ten behoeve van inzicht krijgen op patronen die bijdragen aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit.
- Werkprocesbeschrijving van *signaal naar casus* geïmplementeerd.
- 7 Procesbegeleiders Moreel Beraad in opleiding ten behoeve van behandeling privacy- en morele vraagstukken.

Georganiseerde Criminaliteit

Wij investeren op het in beeld krijgen en aanpakken van criminele fenomenen zoals het bestaan of ontstaan van vrijplaatsen en criminele samenwerkingsverbanden. Ook kijken wij naar mogelijke schijnconstructies en criminele investeringen. Waar mogelijk werpen wij barrières op om criminele processen te hinderen en te voorkomen. Onder meer het Integraal Ondermijningsbeeld 2018 (IOB) voor de gemeente Maastricht dient hiervoor als basis.

In de aanpak zijn wij afhankelijk van de samenwerking met onze ketenpartners zoals politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst en FIOD. Wij concurreren hierin met de eigen prioriteiten en beperkte capaciteit van deze ketenpartners. Wij leggen onze focus op de aanpak van drugshandel mensenhandel, witwassen en (vastgoed)fraude, omdat deze criminele activiteiten onze samenleving het meest bedreigen.

DATUM
29 april 2021

Mensenhandel

Wij gaan meer investeren in de aanpak van seksuele uitbuiting (mensenhandel). Dit doen wij om te beginnen door het vormen van een beeld over de aard en omvang van seksuele uitbuiting. Op basis van dit beeld formuleren wij een concrete aanpak. Wij onderzoeken of een uitbreiding van het juridisch kader (APV en beleid) wenselijk en mogelijk is. Wij zoeken actief de samenwerking met onze zorgpartners op. Tenslotte sluiten wij zoveel mogelijk aan bij lokale, (Eu)regionale en landelijke initiatieven en projecten.

Stand van zaken

- Prostitutiecontroleteam in 2020 ingezet op 13 illegale niet vergunde prostitutielocaties.
- Ten behoeve van de integrale beeldvorming op Maastrichtse slachtoffers van seksuele uitbuiting de samenwerking met onze zorgpartners gerealiseerd (o.a. Bureau Jeugdzorg, Veiligheidshuis, Leger des Heils en Veilig Thuis) binnen het Intern Meld- en Expertisecentrum Loverboyproblematiek (IMEPL).
- Start projectgroep 1863 (samenwerking gemeente, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst en Koninklijke Marechaussee) gericht op de aanpak van seksuele uitbuiting in de prostitutiesector.

Drugshandel

Drugscriminaliteit gaat gepaard met bedreiging en intimidatie. Het veroorzaakt overlast en onveilige situaties in onze (woon)wijken en tast de leefbaarheid aan.

Uit het Maastrichtse Integraal Ondernijningsbeeld (IOB) blijkt dat drugscriminaliteit een van de hoofdthema's in onze stad is. De handel in harddrugs heeft daarbij een prominente plek in de Maastrichtse drugsmarkt. Ook straathandel is een hardnekkig fenomeen dat veel overlast en onveiligheidsgevoelens veroorzaakt. Criminelen ronselen daarbij onze meest kwetsbare inwoners (mensen met sociale, psychische en/of financiële problemen en jongeren) en zetten deze in voor de handel. De gevolgen hiervan komen in de regel voor rekening van deze kwetsbare personen terwijl de criminelen buiten schot blijven.

We investeren in de aanpak om drugscriminaliteit harder te kunnen raken. De aanpak bestaat uit een combinatie van het inzetten van repressieve maatregelen om drugscriminaliteit en overlast aan te pakken, meer maatwerk op buurt- en casusniveau en tenslotte het betrekken van inwoners bij de aanpak.

Stand van zaken

- In 2020 zijn 34 drugspanden gesloten op grond van het Damoclesbeleid Lokalen en woningen.

Witwassen & fraude

Criminelen willen het geld dat zij verdienen in de onderwereld graag uitgeven in de bovenwereld. Om zwart geld in de bovenwereld te kunnen besteden zonder daarbij het risico te lopen dat het onmiddellijk weer door justitie of de belastingdienst in beslag genomen wordt, moet het witgewassen worden. Voor het witwassen heb je vaak juridische of financiële dienstverleners nodig, maar soms ook geldkoeriers of bijvoorbeeld een stroman. Het gaat om criminaliteit die de integriteit van de financiële sector aantast. Witwassen bevindt zich op het snijvlak tussen onder- en bovenwereld.¹ Daarnaast zijn er talloze voorbeelden van slimme bedrijfsconstructies waarmee zwart geld kan worden geïnvesteerd. Kwetsbare sectoren waar veel contant geld in omgaat zoals horeca, dienstverleners (bijvoorbeeld kapsalons of

¹ Geraadpleegd van: <https://www.om.nl/onderwerpen/fraude/witwassen/>

DATUM
29 april 2021

zonnestudio's) en detailhandel (bijvoorbeeld belwinkels of nachtwinkels) worden hiervoor misbruikt.

In samenwerking met onze ketenpartners wordt in RIEC-verband structureel geïnvesteerd in de aanpak van witwassen en vastgoedfraude. Het Flexteam van de gemeente Maastricht zetten wij in om integraal toezicht te houden op onder andere winkels en horeca. Hiermee krijgen wij zicht op mogelijke schijnconstructies en kunnen deze aanpakken.

Stand van zaken

- 219 panden in 2020 behandeld in de lokale werkgroep ondermijning (gemeentelijke werkgroep waar potentiële ondermijnende factoren of fenomenen onderzocht worden).
- Schouw van aantal winkels in winkelstraat in Maastricht in relatie tot corona en mogelijke criminele financiering.
- 126 Bibob-onderzoeken in 2020 afgerond ter voorkoming van facilitering criminele investeringen.
- Onderzoek naar mogelijkheden bestuurlijk afpakken dubieuze debiteuren afgerond.

Weerbare Samenleving

De bestrijding van ondermijnende criminaliteit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. We moeten als samenleving een vuist maken tegen ondermijnende criminaliteit als we succesvol willen zijn in het bestrijden hiervan. Dit laatste is echter geen eenvoudige opgave. De complexiteit van de ondermijningsaanpak in wijken, buurten en straten bestaat uit een mix aan factoren:

- De normalisering of zelfs verheerlijking van ondermijnende criminaliteit/criminelen.
- Het bestaan van subculturen zoals Motorbendes die als parallelle samenlevingen functioneren.
- Kwetsbare personen die ongewild misbruikt worden door criminelen.
- Inwoners die criminaliteit faciliteren en bewust een graantje willen meepikken.
- Lage meldingsbereidheid door gebrek aan vertrouwen in de overheid.
- Meldingsangst als gevolg van intimidatie en bedreiging.

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit is sterk verbonden met de omgeving. Criminelen weten maar al te goed waar en hoe ze (kwetsbare) personen in onze samenleving kunnen vinden en hoe ze deze kunnen gebruiken en misbruiken. Om de samenleving weerbaarder sluiten wij meer en directer aan op de leefwereld in de buurt. Wij maken inwoners bewuster en alerter op verschijnselen die op ondermijning kunnen duiden. We helpen inwoners om criminelen buiten de deur te houden.

Hiervoor zoeken wij aansluiting bij de leefwereld van onze inwoners. Dit doen wij onder andere door met professionals en inwoners in de buurt een open gesprek over ondermijning aan te gaan. Samen met een Social Designbureau zijn in dit verband in het jaar 2020 verschillende prototype gesprekstools onder de noemer 'ONDERSCHAT' ontwikkeld. Zo gaan wij met onze inwoners het gesprek aan over ondermijning. Wat is het? Waarom is het erg? Wat zijn de gevolgen? Wat kan je zelf doen om het te voorkomen of tegen te gaan?

Stand van zaken

- Verschillende prototype gesprekstools van ONDERSCHAT in de zomer van 2020 getest in 5 verschillende wijken.
  - 77 gesprekken over ondermijning gevoerd waarmee bewustwording bij buurtbewoners is vergroot.
  - 20 concrete signalen doorgezet naar de wijkagent waarbij in één geval het signaal heeft geleid tot het aantreffen en vervolgens ruimen van een hennepplantage dat al 6 jaar in

DATUM
29 april 2021

werking was. Het crimineel voordeel dat de hennepkweker hiermee verdiende en de onterecht ontvangen uitkering zijn teruggevorderd.

- #ONDERSCHAT. Door aanhoudende Covid-19 beperkingen aangepast en in december online (Instagram) gegaan. Inmiddels heeft het kanaal ONDERSCHAT_Maastricht 100 volgers.

Weerbaar Bestuur

Een weerbaar bestuur gaat enerzijds over de mate waarin het lokaal bestuur in staat is de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit tegen te gaan, zowel proactief als reactief. Dat betekent dat het bestuur en het ambtenarenapparaat voldoende bewust is van de risico's en bekend is met de bestuurlijke mogelijkheden om actie te ondernemen teneinde facilitering van criminelen te voorkomen.

Anderzijds is een weerbaar bestuur in staat criminele inmenging tegen te gaan. Bij criminele inmenging proberen personen door middel van bedreiging en/of agressie de bestuurder of ambtenaar te bewegen zijn/haar integriteit op het spel te zetten, om zo invloed te krijgen in de bovenwereld. Het is van belang dat bestuurders en de ambtelijke organisatie de gelederen sluiten. Vertrouwen, openheid en transparantie zijn daarbij randvoorwaarden. Om ondermijnende criminaliteit te bestrijden is een veilige werkomgeving noodzakelijk. Integriteit mag niet ter discussie staan. Via de Veilig Publieke Taak zorgen wij in lijn met de landelijke afspraken voor een veilige werkomgeving.

Stand van zaken

- Onze gemeentelijke organisatie betrekken wij actief bij de aanpak van ondermijning. Regelmatig plaatsten wij in dit verband via intranet berichten over ondermijning en ONDERSCHAT. Er zijn 12 berichten geplaatst waarbij wij over de praktijk vertellen en wijzen op signalen van ondermijning. Met vragen en scenario's dagen wij onze organisatie uit om mee te praten en mee te denken over ondermijning.
- Via de Raadsinformatiebrief van 16 december 2020 heb ik uw raad geïnformeerd over de integriteitsgame 'Zuivere Koffie'. Deze integriteitsgame kunt u tevens beschouwen als eerste aanzet voor de diverse activiteiten die ik in 2021 in afstemming met u ga plannen om de weerbaarheid en veiligheid van ons bestuur te vergroten.
- Met P&O zijn wij in gesprek om in relatie tot de Veilige Publieke Taak specifiek aandacht te besteden aan ondermijning.

U ziet dat wij op verschillende manieren ondermijning in onze stad tegengaan. Zoals vaker het geval binnen de portefeuille veiligheid is ook dit een zaak van lange adem. Op gezette tijden zal ik uw raad meenemen in de aanpak en de resultaten daarvan.

Hoogachtend,

J.M. Penn-te Strake
Burgemeester